

jos hänellä olisi tuloja 11,000 markkaa, niin hän ei saisi enää avustusta, mutta hänet lain mukaan pakotetaan olemaan vähintään kuukauden työstä vapaana. Ruotsin äitiysavustuskysymystä valmistelevalle komitealle esitti synnytysavustusta annettavaksi siinä mielessä, että varsinkin yksinäisiä äitejä turvattaisiin eräissä tapauksissa suuremman mallakin erällä kuin mitä varsinainen äitiysavustus tulee olemaan. Meillä jäätisiin tässäkin tapauksessa puolitiehen.

Tulen lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään tulorajan kohottamista koskevan ehdotuksen.

Ed. Lumme: Suuri valiokunta on ilahduttavan nopeasti käsitellyt tämän lakiesityksen, joten se jo nyt on saatu eduskuntaan ratkaisevaan käsittelyyn. Valitettavasti suuri valiokunta on samoin kuin kansanvakuutusvaliokuntakin jättänyt kuitenkin avoimeksi lain 15 §:n, joka määritteli, milloin laki tulisi voimaan. Asian ensimmäisessä käsittelyssä kiinnitin huomiota siihen, miten tarpeen olisi saada laki mahdollisimman pian käytäntöön. Ajattelen esim. suurten perheiden äitejä ja yksinäisiä äitejä. Kun arviolta 45,000—50,000 äitiä maassa vuosittain tulisi avustuksen saamaan, niin se on kuukautta kohti noin 4,000 ja päivää kohti yli 100 äitiä. Eikö olisi kohtuullista, että jo tämän vuoden aikana sovellettaisiin lokakuun 1 päivästä lakia? Se tietäisi noin 12,000 kodille tarpeellista ja merkityksellistä avustusta; joskaan sitä kaikissa tapauksissa ei voitaisi antaa vielä ennen synnytystä, niin tietoisuus sen saamisesta aiheuttaisi lapsen ja äidin etua edistäviä huoltolautakunnan toimenpiteitä. On myös huomioitava, että varoja tarkoitukseen on tämän vuoden talousarviossa. Tulenkin yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että laki astuisi voimaan lokakuun 1 päivänä.

Ed. Huotari: Minäkin kiinnitin huomiota siihen, että kaikista huolimatta suuressa valiokunnassa ei tulorajaa, mihinkään saakka saa avustusta, korotettu. Työläisnaiset ympäri maan ovat pitäneet kokouksiaan, lausuneet tyydytyksensä siitä, että vihdoinkin äitiydelle annetaan jonkunlaista arvoa, kun äitejä avustetaan vaikeina aikoina, mutta että avustuksesta pitäisi päästä useammat osallisiksi, niinkuin ed. Sillanpää

huomautti. Helsingin oloissa, joissa vuokrat jo nielevät niin suuret summat, niin vaikka tulot olisivat vähän suurempia, niin toimeentulo on huonoa, että ainakin 10,000—12,000:een pitäisi tämä tuloraja nostaa, että alle sen tulojen verotettavat tulisivat tämän lain alaisiksi. Minusta nyt, kun kerta eduskunta on avustavan käden ojentanut, että se ei ojentaisi sitä puoliväliin, vaan tekisi niin, että se tuntuisi. Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että tämä raja nostettaisiin mainittuihin summiin.

Ed. Inkilä: Myöntää täytyy, että äitiysavustuksen saannille asetettu tuloraja on alhainen. Valiokunta ei kuitenkaan, koska se maksettavaa avustussummaa niin tuntuvasti korotti, katsonut tällä kerralla voivansa enää ryhtyä lisäämään avustettavien lukumäärää siitä, mitä hallitus esitti. Kun avustustoiminta tulee käyntiin, on helppo saatujen kokemusten perusteella tarpeen mukaan laajentaa avustettavien piiriä. Parhaillaan ilmeisesti käynnissä oleva elintason nousukin jo pakottaa tarkistamaan tulorajaa, milloin olosuhteet ovat huomattavasti nykyisestä muuttuneet.

Laki on aiottu voimaantulevaksi 1 päivänä tammikuuta 1938. Ei voi helposti ajatella, että se astuisi aikaisemmin voimaan. On nimittäin aika paljon valmistelutöitä suoritettavana, sellaisia valmistelutöitä, joiden pitää olla suoritettut silloin kun laki astuu voimaan. Näihin valmistelutöihin ei ole voitu ryhtyä ennenkuin asia eduskunnassa on käsitelty. Tosinhan tämän vuoden menoarviossa on olemassa määräraha äitiysavustusta varten ja hallitus on jättänyt eduskunnalle esityksen, että tätä määrärahaa saataisiin ruveta käyttämään siitä huolimatta, vaikka tämä laki ei ole vielä voimassa, että sitä saataisiin ruveta käyttämään juuri valmistelutöihin, mutta tästä hallituksen esityksestä on valtiovarainvaliokunnan antama mietintö vasta nyt pöydälle menemässä ja tarvitaan ehdottomasti se aika, joka tätä vuotta nyt vielä on jäljellä, sen jälkeen kun tämä hallituksen esitys on tullut hyväksytyksi, niihin valmistelutöihin, joita varten tämä määräraha tulee käytettäväksi. Varsin kiireellisesti täytyykin toimia, jotta päästäisiin siihen, että kaikki valmistelutöitä on suoritettu ensi vuoden alkuun, jotta äitiysavus-

tus silloin saada suunnitellulla tavalla suoritetuksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 § hyväksytään keskustelutta.

2 §.

Keskustelu:

Ed. Sillanpää: Ensimmäisessä käsittelyssä esitin, että tuloraja, josta avustus tullaan antamaan, kohotettaisiin 10,000 ja 12,000 markkaan. Katson kuitenkin, että olisi suuremmat läpimenomahdollisuudet, jos esitän saman korotuksen, minkä esitimme valiokunnassa. Ehdotan siis toisen pykälän keskikohdalle, jossa sanotaan: „on pantu maksettavaksi veroa enintään kuudentuhannen markan tuloista”, että se koroitetaan 8,000 markaksi ja momentin lopussa „ei kuitenkaan yli kymmentuhatta markkaa”.

Ed. Huotari: Minäkin tyydyn nyt kannattamaan ed. Sillanpään tekemää ehdotusta, vaikka näkisin tietysti mieluummin, että ne olisi korkeammat ja toivon, että tämä väliehdotus nyt menisi läpi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Sillanpää ed. Huotarin kannattamana ehdottanut, että ensimmäisessä momentissa tulorajat 6,000 ja 8,000 markkaa muutettaisiin 8,000 ja 10,000:ksi. Kutsun tätä ehdotusta ed. Sillanpään ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voitaa, on ed. Sillanpään ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 77 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 30.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Huotari: Pyydän avointa äänestystä.

Puhemies: Avointa äänestystä on pyydetty. Kehotan niitä edustajia, jotka kannattavat avointa äänestystä, nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudestaan.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Alestalo, Asikainen, von Born, Brander, Böök, Cajander, Estlander, von Freneckell, Furuhjelm, A. Halonen, U. Hannula, Harja, Heikkinen, Helenelund, Hirvensalo, Honka, Horelli, Huittinen, Hänninen, Hästbacka, Ikonen, Inkilä, Janhonen, Jern, Junes, Jussila, Jutila, Kaakinen, Kaasalainen, Kalliokoski, Karvetti, Kekkonen, Kemppe, Kirra, Kivimäki, Kivioja, Koivisto, Kokko, Kullberg, Kämäräinen, Lahdensuo, Lehtonen, Leinonen, Leppälä, Lintulahti, Lohi, Luostarinen, Löthman-Koponen, Malmivaara, Mantere, Miikki, Moilanen, Nikkola, Niukkanen, Nordström, Nurmesniemi, Oksala, Pennanen, Pilkama, Pohjannoro, Salo, Salovaara, Sariola, Soini, Tarkkanen, Tuka, Tuomivaara, Tuorila, Törngren, Vaarama, Vallas, Vehkaoja, Venho, Vesterinen, Wickman, Vilhula ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aarniokoski, Aattela, Ala-Kulju, Ampuja, Andersson, V. Annala, Bonsdorff, Colliander, Eskola, Fagerholm, Frietsch, Haga, Hakala, T. Halonen, M. Hannula, Harvala, Helenius, Hiilelä, Hildén, Hiltunen, Huotari, Huttunen, Hämäläinen, K. Jokinen, Juutilainen, Kaijalainen, Karjalainen, Kilpi, Kivisalo, Koivulahti-Lehto, Koivuranta, Komu, Koponen, Kosonen, Kuitti-

nen, Kujala, Kulovaara, Kupari, Kääriäinen, Lahtela, Lastu, Lehtokoski, Lepistö, Lindqvist, Lindström, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Marttila, Meriläinen, Metsäranta, Muhonen, Mustasilta, Mäkeläinen, Niskanen, Oksanen, Paasonen, Pekkala, Peltonen, Penttala, Perho, Pesonen, Pitkäsilta, Pohjala, Pyy, U. Raatikainen, Rantala, Rapo, Reinikainen, Riipinen, Rytinki, Räisänen, Salmenoja, Salmiala, Sillanpää, Simojoki, Sinisalo, Soinen, Sundström, Syrjänen, Tervo, Toivonen, Tolonen, Tolppanen, Turkia, Turkka, Welling, Wenman, Wirtanen, Voionmaa ja Väisänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 28 edustajaa:

J. Annala, Arhama, Bryggari, E. Jokinen, Joukanen, Kannisto, Kares, Kilpeläinen, Kukkonen, Kuusisto, Kylänpää, Laurén, Linkomies, Luukka, Paavolainen, Pilpula, J. Raatikainen, Ryömä, Saarinen, Sergelius, Stenwall, Swentorjetski, Syrjälä, Söderhjelm, Takala, Tanner, Wainio ja Wiik.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 77 jaa- ja 93 ei-ääntä.

Eduskunta on siis hyväksynyt ed. Sillanpään ehdotuksen.

3—14 § hyväksytään keskustelutta.

15 §.

Keskustelu:

Ed. Lumme: Ehdotan, että tämä pykälä kuuluisi: „Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1937.”

Ed. Rytinki: Koska täällä ed. Lumme teki samanluontoisen ehdotuksen kun minulla oli aikomus tehdä, niin kannatan ed. Lumpeen tekemää ehdotusta.

Ed. Luostarinen: Mielestäni tämä lakiesitys olisi jo vuosia ennen saanut tulla voimaan maamme vähävaraisten äitien ja lasten kannalta. Mutta kun se nyt vasta

saadaan valmiiksi, niin soisin, että sitä ei viivytettäisi, vaan se astuisi voimaan heti. Siksi kannatan ed. Lumpeen ehdotusta.

Ed. Lohi: Täällä kansanvakuutusvaliokunnan puheenjohtaja huomautti jo siitä, että jos määrätään laki tulemaan voimaan lokakuun alussa, kun mitään valmistelutöitä ei ole tehty, niin siinä voipi tulla käytännölliset vaikeudet aivan mahdottomiksi. Minä luulin, että kyllä sittenkin olisi viisaampaa, että voimaantulo jätettäisiin auki. Minä uskon, että nykyisellä sosiaaliministerillä ei ole mitään sitä vastaan, että hän niin pian panee lain astumaan voimaan, kun se vain on käytännöllisesti mahdollista. Mutta minä varoittaisin, ettei eduskunta menisi tekemään sellaisia määräyksiä, jotka mahdollisesti ovat käytännössä mahdottomat toteuttaa. Asetusluonnos on kyllä jo tehty ja siitä käy selville, kuinka monipuolisia valmistelutöitä siinä pitää olla, ennenkuin kaikki on järjestetty tätä tarkoitusta varten, paitsi sitä, että nämä luontaisavustukset, jotka on aiottu vastasyntyneiden lasten ja heidän äitiensä tarpeiksi on laitettava sellaiset standardisoidut paketit, kun ei niitäkään ole vielä kyetty mitään valmistamaan ja asetuksen mukaan se osa tulisi antamaan juuri tällaisissa kipeimmän tarpeen vaatimissa tapauksissa luontaisavustuksina, se ei ole mitenkään mahdollista, jos voimaantulo pannaan näin lyhyen ajan päähän. Näistä syistä minä vastustaisin tehtyä ehdotusta. Minä luotan niin paljon nykyiseen sosiaaliministeriin, että hän ei tule viivyttämään, vaan toimittaa voimaan lain niin pian kuin se on käytännöllisesti mahdollista.

Ed. Frietsch: Herr talman! Jag hade endast anhängit om ordet för att understödä rdm. Lummes förslag.

Ed. Sillanpää: Sillä voi olla vissit vaikeutensa, mutta en minä kumminkaan pitäisi niitä aivan voittamattomina, katsoen siihen, että tätä lakia nyt jännityksellä odotetaan kaikkialla ja että myöskin olisi toivottava, että laki astuisi voimaan jo lokakuun alussa. Minä myös kannatan ed. Lumpeen ehdotusta.

Ed. Bryggari: Minä yhdyn niihin näkökohtiin, mitä täällä ed. Lohi asiasta

mainitsi. Vaikka olkoon hyväkin asia, ei sitä ole lähdeittävä pilaamaan hätäkoimella. Ja sellaiselta tuntuu ed. Lumpeen ehdotus, kun käytännön valossa koettaa sitä ajatella. Ei ole mitenkään mahdollista niin lyhyessä ajassa valmistautua lain käyttöönpänoon. Tämä asiahan nyt ilmeni valtiovarainvaliokunnassa sosiaaliministeriön taholta tehdyn esityksen johdosta, kun esitettiin lisämäärärahaa toisaalta niiden välineiden hankkimiseen, mitä lain täytäntöönpano edellyttää ja toisaalta ylimääräisen henkilökunnan palkkaamiseen, valmisteluun silloinkin laki tulee voimaan. Niin ollen minusta tuntuu tässä asiassa tarpeettomalta hätäilyltä lähteä kiinnilyömään lain voimaantuloaika.

Ed. Reinikainen: Minäkin luotan siihen, että nykyinen sosiaaliministeri varmasti panee tämän lain voimaan niinpian kuin mahdollista. Nyt meillä on aikaa enää pari, kolme viikkoa lokakuun 1 päivään. Laki ei ole vielä edes eduskunnassa valmis, ja kun tietää, että sen täytyy käydä tarkistajain kautta, niin kyllä käsittääkseni aika lokakuun 1 päivään on niin lyhyt, että käytännössä on aivan mahdotonta siihen mennessä sitä toteuttaa. Näin ollen, vaikka minäkin toivoisin, että laki tulisi voimaan mahdollisimman nopeasti, täytyy luottaa, että nykyinen sosiaaliministeri toimii niin ripeästi, etenkin kun hän on kuullut tämän keskustelun, että hän varmasti panee lain käyttöönsä jos se on mahdollista lokakuun 1 päivänkin.

Ed. Lumme: Tässä ei ole kysymys epäluottamuksesta tai luottamuksesta hallitukseen, asiata ei pidä sille tielle johtaa. Yksinkertaisesti on kysymys varattomien äitien ja lasten edusta ja mielestäni siihen olisi aika nyt jo ryhtyä. Ei ole ensi kertaa, jolloinkaan tälläläillä säädetään lakeja, jopa niin, että ne taannehtivasti ovat astuneet voimaan. Samalla tavalla voidaan huolehtia myös avustuksista. Kun otetaan huomioon, että sosiaaliministeriö voi pian lähettää kiertokirjeen maan huoltolautakunnille asiassa ja asia saattaa siten olla selvä, ei siinäkään suhteessa ole esteitä. Kunnat maksavat tämän avustuksen ja se voidaan myöskin maksaa nimenomaan raha-avustuksenakin niinkuin laissa sanotaan ja kunnat voivat viimeistään ensi vuoden

kesäkuussa vielä periä ne avustukset valtiolta, joita maksavat nyt lokakuun ensimmäisen päivän jälkeen syntyneistä lapsista, niin minä en tiedä, mikä liiallinen kiirehtiminen ja hoppu tässä ehdotuksessani olisi. Hyvää tahtoa, ja asia on järjestyksessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Lumme ed. Rytinkin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin seuraavassa sanamuodossa: „Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1937.” Kutsun tätä ehdotusta ed. Lumpeen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Lumpeen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 32 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 44.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Puhemies: Kun lakiehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, palautetaan asia takaisin suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Hirvensalo: Ilmoitan, että eduskunnan valitsijamiehet kokoontuvat tässä huoneessa tiistaina tämän kuun 14 päivänä kello 18. Toimitamme silloin asetettavaksi päätetyn puolustusasiainvaliokunnan jäsenten ja varajäsenten vaalin sekä eräitä täydennysvaaleja. Ehdokaslisterat puolustusasiainvaliokunnan vaalia varten ovat jätettävät allekirjoittaneelle viimeistään tiistapäivänä ennen kello 14. Olen tätä varten tavattavissa eduskuntatalossa mainittuna päivänä kello 12—14.